

GÜNEŞ ENERJİSİ YATIRIMLARINDA ARAZİ SEÇİMİ

**Özlem Dögerlioğlu Işıksungur'un Gas&Power Dergisi için yazdığı köşe yazısı

Güneş enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak isteyen yatırımcılar açısından ilk adım olan “proje geliştirme” aşamasında en önemli konu “arazi seçimi”dir. Arazi lokasyonuna ve şebeke bağlantı noktasına özellikle dikkat etmek gerekmektedir. Ülkemiz topraklarının yaklaşık % 35’ini tarım, %27’sini orman, %18’ini meraların oluştuğu dikkate alınacak olursa, güneş enerjisi yatırımında “arazi seçiminde” tarım ve orman arazilerinin veya devletin tasarrufu altında olan yerlerin önemi ortaya çıkacaktır. Bununla birlikte 24.5.2012 tarih ve 3842 sayılı EPDK Kurul Kararıyla tarım arazilerinde (mutlak, özel, dikili, sulu) ve çevre arazilerde, tarımsal kullanım bütünlüğünü bozan alanlarda güneş enerjisine dayalı üretim tesisleri için lisans başvurusu alınmamasına karar verilmiştir. Dolayısıyla bu alanlarda güneş enerjisi yatırımı yapmak mümkün değildir. Teorik olarak, 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun (YEK Kanunu), orman vasıflı olan veya Hazinesinin özel mülkiyetinde ya da devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların, mera, yaylak, kışlak ile kamuya ait otlak ve çayırların yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üretimi yapılmak amacıyla bedel karşılığında kiralanacağını, irtifak hakkı tesis edileceğini belirtmektedir. Ancak, 16 Haziran 2012 tarih ve 28325 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi Kamu kurum ve kuruluşları (Belediyeler ve il özel idareleri hariç) ile sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait şirketlerin, kendi mülkiyetlerinde veya tasarruflarında bulunan taşınmazlarıyla ilgili olarak; her türlü tasarrufa yönelik işlemlerini Başbakanlık iznine bağlamıştır.

Yine, milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ile tabiatı koruma alanlarında, muhafaza ormanlarında, yaban hayatı geliştirme sahalarında, özel çevre koruma bölgelerinde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik üretim tesisi ancak ilgili Bakanlığın, doğal sit alanlarında ise ilgili koruma bölge kurulunun olumlu görüşü alınmak kaydıyla mümkündür. Tüm bu izin ve olumlu görüş prosedürünün sağlanıp sağlanamayacağı, bu sürecin ne kadar zaman alacağı ise yatırımcı açısından bir bilinmezlik oluşturmaktadır.

Olumsuzlukların kalkacağını ümit ediyorum

Tarım, orman, mera, milli park vs. bir kenara bırakılacak olursa, tarım, orman ve mera arazilerinin dışında kalan %20’lik toprakların yüzde kaçının güneş enerjisi yatırımı yapmaya elverişli olduğu, ölçümler sonucu lisans almaya hak kazanabilecek durumda olup olmayacağı ve arazilerle ilgili ortaya çıkabilecek olası problemler (kiralama, kamulaştırma vs) çözülmesi gerekli sorunlar olarak daha sürecin başında yatırımcıyı beklemektedir. Kaldı ki, büyük risklerle başlanılan projede, seçilen ve ölçüme başlanılan araziye ait koordinatlarının paylaşılmaması veya gizli tutulmasına dair ilgili kamu kurum ve kuruluşunun bir yasal yükümlülüğünde bulunmaması, arazinin zor bulunduğu bir piyasada yatırımcıyı tedirgin etmektedir. Dolayısıyla yatırımcı daha süreci başında “güneş enerjisi yatırımı” yapma(ma) kararını düşünerek vermek, riskleri doğru analiz etmek ve kanundan kaynaklanan haklarının takipçisi olmak zorundadır.

Ancak, unutulmamalıdır ki, arazi temini konusunda yatırımcının önündeki bürokratik engellerin azaltılmaması, Devletin yenilenebilir enerji kaynaklarının elektrik enerjisi üretimi içindeki payının 2023 yılına kadar %30’lara yükseltme hedefini tutturmasına da engel teşkil etmektedir. Ümit ediyoruz ki, süreç içerisinde olumsuzlar ortadan kalkacak ve güneş enerjisi yatırımcının önü açılacaktır.